

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Jana Čížka a soudců Mgr. Ing. Lenky Bursíkové a JUDr. Bc. Kryštofa Horna ve věci

žalobce: J. Š.
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Zdeňkem Honzíkem
sídlem Rooseveltova 49/16, Plzeň

proti

žalovanému: **Generální ředitel Vězeňské služby České republiky**
sídlem Soudní 1672/1a, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 6. 2021, č. j. VS-159080-8/ČJ-2020-80000L-51ODV,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 6. 2021, č. j. VS-159080-8/ČJ-2020-80000L-51ODV, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč, a to k rukám jeho zástupce Mgr. Zdeňka Honzíka.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou dne 2. 8. 2021 domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl jeho odvolání a potvrdil rozhodnutí ředitele Věznice Vinařice (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 17. 7. 2020, č. j. VS-95926-18/ČJ-2020-800520 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán I. stupně zamítl žádost žalobce o proplacení přestávek na jídlo a odpočinek za období od 18. 5. 2017 do 30. 6. 2018.

Obsah žaloby

2. Žalobce uvádí, že již ukončil služební poměr příslušníka Vězeňské služby České republiky (dále jen „Vězeňská služba“), avšak v rozhodném období byl v aktivní službě na pozici strážného. Namítá, že nemohl čerpat přestávky na jídlo a odpočinek. Byl proto porušován § 60 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění zákona č. 163/2019 Sb. (dále jen „zákon o služebním poměru“). Žalobce odkazuje na judikaturu správních soudů, zejména pak na rozsudek zdejšího soudu ze dne 13. 7. 2021, č. j. 55 Ad 2/2020-147.
3. Žalobce nejprve popisuje fungování služby na pozici strážného. Služba je vykonávána nepřetržitě ve dvanáctihodinových cyklech. V rozpisu strážních stanovišť není doba střežení krácena o přestávku na jídlo a odpočinek, ale počítá se s tím, že konzumace stravy bude umožněna v nejnutnějším rozsahu. Rozpis strážních stanovišť rovněž neupravuje střídání na stanovištích. Ani v denním rozkaze není určena osoba, který by byla umístěna mimo strážní stanoviště a byla určena výlučně k jiným činnostem, které by umožňovaly střídání ostatních příslušníků. Pokud je vykonávána eskorta, sníží se počet příslušníků na strážních stanovištích a je tak ještě více omezeno střídání na konzumaci stravy. Vrchní inspektor strážní služby zaznamenává průběh služby do knihy předání a převzetí služby, nikoliv však střídání za účelem čerpání přestávky na jídlo a odpočinek. Služba v eskortní směně, kterou výjimečně konal i žalobce, je realizována zpravidla v osmihodinových směnách. Příslušníci nemohou ani na okamžik opustit eskortu, a nemohou tedy čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Služba může být vykonávána i při střežení vězně v nemocničním zařízení po dobu 12 hodin. Zpravidla ji vykonává jeden příslušník, který není po celou dobu střídán, a přestávku na jídlo a odpočinek tedy nemůže čerpat, přesto mu je však z pracovní doby odečtena. V některých případech žalobce mohl čerpat nezbytně nutnou dobu na stravování, nejednalo se však o přestávku na jídlo a odpočinek. Po celou dobu byl totiž žalobce velen na strážním stanovišti, které nikomu nepředával, nebyl nikým střídán, stále vykonával činnost podle interních norem a rozpisu strážních stanovišť, zůstával v kompletním vystrojení a v případě dozorcí služby dokonce i s radiostanicí. Žalobce nemohl v tuto dobu opustit objekt Věznice Vinařice, neboť by se jinak dopustil trestné činnosti porušení strážní služby.
4. Žalovaný nesprávně zjistil skutkový stav, neboť tvrdí, že pohyblivá stanoviště jsou střídána a že příslušník velený na pohyblivé stanoviště má možnost jej opustit a čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Rozpis strážních stanovišť neumožňuje, aby bylo stanoviště střeženo po kratší dobu, než předpokládá tento rozpis. Žalovaný neuvedl, že by se po dobu čerpání přestávky na jídlo a odpočinek stanoviště nestřežilo, resp. na stanovišti by nebyla služba vykonávána. Žalovaný zcela pomíjí, jak a kým jsou na stanovišti příslušníci střídáni. Pouze

vedoucí oddělení vězeňské stráže tvrdil, že docházelo ke střídání strážních stanovišť. Výpověď však učinil účelově se snahou zakrýt jím tolerované protiprávní jednání. Všichni příslušníci namátkově vybraní, kteří vypovídali ve správním řízení č. j. VS-54559-16/ČJ-2018-800520 (správní řízení týkající se žádostí příslušníků o proplacení odpracovaných hodin během přestávky na jídlo a odpočinek ve Věznici Vinařice, kterým se zdejší soud zabýval ve věci vedené pod sp. zn. 55 Ad 2/2020, pozn. soudu), popisovali okolnosti přestávek na jídlo a odpočinek shodně jako žalobce. Potvrdili tak nezákonný stav, který je praktikován ve všech zařízeních Vězeňské služby. Žalobce rozporuje tvrzení žalovaného, že by příslušníci během přestávky na jídlo a odpočinek neměli povinnost zapojit se do likvidace mimořádných událostí, neboť je v rozporu se směrnicemi pro tísňové signály.

Obsah vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhuje její zamítnutí. Žalobce pouze opakuje námitky již uplatněné ve správním řízení, dostatečně konkrétně netvrdí, v čem spatřuje nezákonnost napadeného rozhodnutí a neodkázal na žádný konkrétní důkaz o porušování § 60 zákona o služebním poměru. Z denních rozkazů vyplývá, že přestávky jsou příslušníkům plánovány dle zákonného požadavku v rozsahu 30 minut a dále případně 2 x 15 minut. Nejde tak pouze o nejnutnější dobu ke konzumaci jídla, jak tvrdí žalobce. Konkrétní průběh přestávky je u každého příslušníka zvlášť zaznamenán v příloze č. 4 denních rozkazů. Pokud by příslušník nemohl čerpat přestávku z důvodu neodkladného plnění služebních povinností, měl by to nahlásit nadřízenému. Pokud tak neučinil, lze jen stěží ji po dlouhé době prokazatelně dohledat. Žalovaný rozporuje tvrzení žalobce, že všichni namátkově vybraní příslušníci při výslechu potvrdili výpověď žalobce a údajný nezákonný stav. Například pprap. P. B. zařazený na stejném služebním místě jako žalobce uvedl, že přestávky na jídlo a odpočinek čerpá.
6. Žalovaný uvádí, že strážní stanoviště jsou vnitřní či vnější, pohyblivá či pevná. U pohyblivého stanoviště není vyžadována kontinuální fyzická přítomnost veleného příslušníka na stanovišti. Příslušník je po dobu nepřítomnosti zastupitelný jiným příslušníkem. Postačuje tedy pouhý zástup, tj. během čerpání přestávky jsou na daném stanovišti plněny pouze neodkladné úkoly příslušníkem primárně sloužícím na jiném stanovišti, nebo jsou tato stanoviště vícečlenná a jednotliví příslušníci na tato stanoviště velení se za účelem čerpání přestávek pro střídají. Tuto skutečnost potvrdil ve výpovědi rovněž svědek mjr. Mgr. K.. Obsazenost stanoviště obecně neznamená neustálou fyzickou přítomnost příslušníka, ale pouze skutečnost, že je na toto stanoviště velen příslušník dle rozpisu strážních stanovišť a denního rozkazu. Stanoviště není vždy definováno ohraničeným prostorem, ale představuje soubor služebních povinností. Obsazení stanoviště a čerpání zákonné přestávky tedy spolu nesouvisí a nemohou se ani vylučovat, jak mylně dovozují žalobce. Psouvají jsou dle rozpisu strážních stanovišť obsazováni pouze na pohyblivé stanoviště č. 8 – strážní a zásahová hlídka. Na tomto stanovišti příslušníci čerpají přestávky tak, že část odchází dle denního rozkazu odpočívat či konzumovat stravu a část zůstává ve službě a plní služební povinnosti.
7. Ke službě v eskortě žalovaný uvádí, že příslušníci zařazení do této směny mají možnost přestávky vyčerpat, což vyplývá z přílohy č. 4 denních rozkazů. Žalobce mylně uvádí, že všechny eskorty trvají více než pět hodin. V případě eskortní směny během pobytu vězněné osoby v civilním zdravotnickém zařízení jsou přestávky propláceny. V případě

neodkladných a nepředvídatelných eskort jsou po dohodě s příslušníkem zaznamenány na počátku směny nebo v průběhu směny, nebo se příslušníkovi tato doba vykazuje jako přescas a je mu proplacena. Ani v důsledku mimořádné eskorty nejsou omezeny přestávky na jídlo a odpočinek všech strážných. V denním rozkazu jsou za tímto účelem vedeni určeni příslušníci, kteří pohotovost tráví v místě bydliště a jsou povoláni v případě mimořádné eskorty. Žádné strážní stanoviště tak není oslabeno.

Žalovaný odkazuje na část rozsudku zdejšího soudu č. j. 55 Ad 2/2020-147 týkající se čerpání přestávek příslušníky zařazenými do eskortní směny ve Věznici Vinařice, která je použitelná i v této věci. Žalovaný však upozorňuje, že proti zbývajícím částem rozsudku podal kasační stížnost, o které Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) dosud nerozhodl. Zdejší soud nadto pouze konstatoval, že nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav. Nerozhodl o tom, zda k čerpání přestávek ve Věznici Vinařice docházelo, či nikoli. Žalobce v žalobě cituje část rozsudku týkající se výhradně dozorčí služby, tedy příslušníků zařazených na oddělení výkonu trestu. Žalobce však byl po celou dobu rozhodného období zařazen na oddělení vězeňské stráže. Pro dozorce a strážce platí zásadně odlišné služební povinnosti a předpisy, například radiostanice často není vůbec součástí výzbroje vězeňské stráže. Ačkoliv i pro strážní službu platí, že příslušník může opustit stanoviště jen se souhlasem nadřízeného nebo dokud nebude vystřídán nebo odvolán, v řízení bylo dostatečně prokázáno, že takový souhlas je pro účely čerpání přestávek nahrazen již denním rozkazem vedoucího oddělení. Příslušníci Věznice Vinařice jsou za účelem střídání na stanoviště vedoucími příslušníky zaváděni, případně odváděni. Dle žalovaného není na věc přílehlavý rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2015, č. j. 8 Ad 13/2011-53, na který odkazuje žalobce. Žalobce se v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek totiž mohl pohybovat po věznici a mohl ji i opustit. Při výslechu sice nejprve vypověděl, že areál věznice opustit nemohl, ale na doplňující dotaz upřesnil, že o této možnosti nevěděl.

Obsah dalších podání účastníků

8. Žalobce v replice uvádí, že v rozhodné době vykonával službu v oddělení vězeňské stráže v pozici strážného v eskortní směně, jako psovod při eskortách a případně při ostraze Věznice Jiřice. Žalovaný sice tvrdil, že denní rozkaz předpokládá čerpání přestávek na jídlo a odpočinek. Toto tvrzení je však dle žalobce v rozporu s rozpisem strážních stanovišť, který nepočítá s dobou na čerpání přestávek na jídlo a odpočinek. Dle žalobce mjr. Mgr. K. ve výpovědi neuvedl, kdo vykonává službu a kdo je odpovědný za vznik mimořádné události na stanovišti během doby, kdy by žalobce čerpal přestávku a stanoviště by tak nebylo obsazeno. Žalovaný uvádí, že v rozpisu strážních stanovišť je strážní a zásahová hlídka určena v počtu 3+1. Dle žalobce je však při opuštění stanoviště strážní hlídka neakceschopná. Žalobce opakuje, že v žádném z interních dokumentů, směrnici či nařízení není uvedeno, že by po dobu čerpání přestávky na konzumaci stravy nebyl příslušník povinen v případě mimořádné události zasahovat. V této souvislosti odkazuje (ovšem bez uvedení jakéhokoli odkazu, který doplnil až v duplice žalovaný, pozn. soudu) na nález Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1854/20, a rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ze dne 9. 9. 2021 ve věci C-107/19, *XR proti Dopravnímu podniku hl. m. Prahy, akciové společnosti*.
9. Žalovaný v duplice namítá, že žalobce v replice uvedl některé nové skutečnosti, kterými fakticky rozšiřuje žalobní body. Žalobcem odkazovaná soudní rozhodnutí navíc nejsou

přiléhavá, neboť v případech, jichž se judikatura týkala, vnitřní předpisy zaměstnavatelů stanovily, že se zaměstnanci (hasiči) musí nejpozději do dvou/tří minut dostavit i během přestávky na místo, kde došlo k mimořádné události. Nad rámec obecné iniciační povinnosti tak byla stanovena ještě povinnost další, která způsob trávení přestávky natolik omezovala, že již nebylo možné tuto dobu považovat za přestávku na jídlo a odpočinek. Žalobce však vykonával službu, kterou lze během přestávky na jídlo a odpočinek přerušit a po tuto dobu pak plní úkoly na stanovišti zastupující příslušník. Žalobce neměl po dobu čerpání přestávky na jídlo odpočinek povinnost být v neustálé pohotovosti (připravenosti). Tím není dotčena obecná iniciační povinnost podle § 7 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění zákona č. 602/2020 Sb. (dále jen „zákon o Vězeňské službě“). Ovšem pouze za předpokladu, že by se žalobce o mimořádné události vůbec dozvěděl, neboť až v tento okamžik je splněna podmínka naléhavosti zákroku.

Obsah správního spisu

10. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 18. 5. 2020 žádost o proplacení přestávek na jídlo a odpočinek za období od 18. 5. 2017 do 30. 6. 2018. Dne 14. 7. 2020 proběhlo ve věci ústní jednání, při němž správní orgán I. stupně vyslechnul žalobce a svědky.
11. **Vrchní asistent pprap. P. B.** vypověděl, že byl od počátku služebního poměru zařazen na funkci strážný – eskorta, přibližně od dubna 2011 byl převeden na funkci strážný psovod (ověřeno ze strážního průkazu). Uvedl, že během přestávek na jídlo a odpočinek jsou stanoveny úkoly, které musí plnit. Jako strážný psovod, velitel strážní a zásahové hlídky, má stále u sebe radiostanici, má však prostor na konzumaci stravy a čerpal tak zákonnou přestávku na jídlo a odpočinek. Na dotaz, zda mu bylo umožněno vyčerpat celých 30 minut, odpověděl, že „čas nikdy neřešil“. Na dotaz žalobce, zda jej přišel někdo vystřídat či zda odevzdal radiostanici, odpověděl, že ne. Dále vypověděl, že se mu již stalo, že nemohl čerpat přestávku z důvodu vyhlášení mimořádné události, nevzpomněl si však na konkrétní příklad. Při vyhlášení mimořádné události běží pro psa a poté na místo události. Na dotaz žalobce, zda se necítí ve stresu a zda se mu pohodlně čerpá přestávka na jídlo a odpočinek, když není nikým vystřídán, odpověděl, že se nají, ale stále myslí, že se může něco ve věznici stát a je stále v napětí. Závěrem uvedl, že je ztotožněn s tím, v jakém prostředí pracuje.
12. **Vrchní inspektor strážní služby pro psovody ppor. M. H.** vypověděl, že „na úseku služební kynologie má každý příslušník možnost vyčerpat zákonnou přestávku na jídlo a odpočinek. Víc není třeba dodat.“ Na dotazy služebního funkcionáře dále vypověděl, že při vystřídání službu konajícího příslušníka na strážním stanovišti nesl odpovědnost za povinnosti na strážním stanovišti psovod, který je na toto stanoviště velen. Tuto povinnost dle svědka ukládá příslušné nařízení. Na dotaz, jak bylo zajištěno plnění povinností na stanovišti příslušníka po dobu, kdy opustí strážní stanoviště a střídá příslušníka na jiném strážním stanovišti, odpověděl, že „na vystřídání není jiný příslušník, strážní psovod je na radiostanici a v případě potřeby plní úkoly.“ Na dotaz žalobce, zda je nějaký příslušník, který by vystřídal strážného psovoda v době čerpání zákonné přestávky, který by ho plně zastoupil, odpověděl, že „není možné zajistit střídání strážného psovoda.“ Dále vypověděl, že pokud kvůli mimořádné události nebyla čerpána přestávka, bylo to zaznamenáno do denního rozkazu vedoucího oddělení vězeňské stráže. V případě vyhlášení mimořádných událostí

v době, kdy příslušník čerpal přestávku na jídlo odpočinek, je příslušník povinen na vyhlášení signálu mimořádné události ihned reagovat. Přestávka na jídlo a odpočinek je pak příslušníku „*nabrazena, byla dovyčerpána.*“ Tato skutečnost se zaznamenává do služební dokumentace.

13. **Vedoucí oddělení vězeňské stráže vrchní komisař mjr. Mgr. V. K.** vypověděl, že odpovědnost za povinnosti na strážním stanovišti při vystřídání službu konajícího příslušníka na strážním stanovišti nesl příslušník, který vystřídal strážní stanoviště, pokud charakter strážního stanoviště střídání vyžaduje. Toto vyplývalo z pravidel pro výkon strážní služby na konkrétním strážním stanovišti. Pokud charakter strážního stanoviště vyžaduje při čerpání přestávky na jídlo a oddech vystřídání příslušníka, střídání zajišťují zpravidla příslušníci ze strážního stanoviště č. 8 – strážní a zásahová hlídka. Dále dle možností příslušníci eskortní služby, úseku dopravy, úseku služební kynologie, ve výjimečných případech vedoucí pracovníci těchto úseku. Na dotaz žalobce, kdo jej jako velitele strážní zásahové hlídky měl střídát během jeho čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, odpověděl, že „*rozhodnutí o nastoupení k čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je zcela v kompetenci vrchního inspektora strážní služby. Jelikož toto strážní stanoviště bylo dle rozpisu strážních stanovišť ve sledovaném období obsazeno o síle 3+1 příslušník při čerpání přestávky na jídlo a odpočinek bylo a mohlo být toto stanoviště oslabeno.*“ Na dotaz žalobce, zda si měl jako velitel strážní a zásahové hlídky – psovod zařídit střídání sám, odpověděl, že dle platných předpisů příslušník o přestávku na jídlo a odpočinek nežádá, ale je mu nadřízeným (vrchním inspektorem strážní směny) určena, popřípadě s příslušníkem domluvena v náhradní době. Svědek vypověděl, že v podmínkách Vězeňské služby, Věznice Vinařice není stanoveno, že by strážný psovod velený do strážní a zásahové hlídky nemohl být při plnění služebních činností nahrazen jiným strážným, jak se mylně domnívá žalobce. Strážný psovod oproti běžnému strážnému sice navíc disponuje donucovacím prostředkem – služebním psem, což je však jen jeden ze zákonných donucovacích prostředků, kterými vězeňská stráž disponuje. Výjimečně i v případech čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je příslušník vězeňské stráže povinen zakročit v případě mimořádných událostí. V takovém případě vrchní inspektor strážní služby s příslušníkem dohodl náhradní časový úsek pro čerpání přestávky na jídlo

a odpočinek. Pokud to nebylo možné, bylo to zaznamenáno v denním rozkazu vedoucího oddělení vězeňské stráže a tato doba byla vykázána ve výkazu odsloužených hodin jako doba služby. Tyto výkazy odsloužených hodin jsou předkládány příslušníkům k seznámení a podpisu. Dále vypověděl, že „*po zahájení výkonu služby a zpracování konkrétního rozpisu střídání na strážních stanovištích a s ohledem na specifika konkrétního výkonu služby (mimořádné eskorty, mimořádná opatření ve věznici), je inspektorem strážní služby příslušníkům dané směny nadefinován přehled nařízených přestávek na jídlo a odpočinek. Tyto nadefinované přestávky se s ohledem na další neočekávané a neplánované služební činnosti mohou měnit.*“ S tímto tvrzením žalobce při svědecké výpovědi nesouhlasil. Svědek následně uvedl, že pokud příslušník není schopen řešit služební činnosti či neví, jak ve službě postupovat, musí se vždy obrátit na nejbližšího nadřízeného (vrchního inspektora strážní směny). Podle svědka se žalobce oficiální cestou nikdy nedotazoval na čerpání přestávek na jídlo a odpočinek. Žalobce uvedl, že dodržoval zaběhlou praxi ve Věznici Vinařice a nechtěl vyčnívat z davu.

14. Správní spis dále obsahuje řadu interních předpisů:

- a) nařízení generálního ředitele Vězeňské služby (dále jen „NGŘ“) č. 21/2010, kterým se stanoví úkoly zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby České republiky při zabezpečování výkonu trestu odnětí svobody, výkonu vazby a výkonu zabezpečovací detence (dále jen „NGŘ č. 21/2010“);
- b) NGŘ č. 44/2013, kterým se stanoví pravidla pro rozvrhování doby služby a její vykazování, upravují některé podrobnosti ke splatnosti a výplatě služebního příjmu a k čerpání dovolené příslušníků Vězeňské služby České republiky (o době služby);
- c) NGŘ č. 5/2016, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence (dále jen „NGŘ č. 5/2016“); NGŘ č. 51 /2017, kterým se mění NGŘ č. 5/2016;
- d) NGŘ č. 68/2017, kterým se stanoví některé podrobnosti k době služby a o výplatě služebního příjmu;
- e) NGŘ č. 23/2014, o vězeňské a justiční strážci, ve znění NGŘ č. 52/2014, č. 13/2016, č. 36/2017 a č. 62/2017 (dále jen „NGŘ č. 23/2014“);
- f) nařízení ředitele Věznice Vinařice č. 100/2014, č. 71/2016, č. 29/2018, č. 36/2018, kterými se upravují některé podrobnosti vztahující se k pracovní době zaměstnanců a době služby příslušníků ve Věznici Vinařice.

15. Součástí správního spisu jsou rovněž denní rozkazy vedoucího oddělení vězeňské stráže za období od května 2017 do června 2018, ve kterých byl velen žalobce do služby, včetně příloh s evidencí přestávek na jídlo a odpočinek a příslušných měsíčních výkazů doby služby. Správní spis dále obsahuje směrnice pro výkon služby na jednotlivých strážních stanovištích, včetně povinností příslušníků zařazených do eskortní skupiny. Dále jsou součástí rozpisů strážních stanovišť ze dne 24. 6. 2015 a ze dne 18. 8. 2017.

16. **Prvostupňovým rozhodnutím** správní orgán I. stupně žalobcovu žádost zamítl. V odůvodnění uvedl, že v oddělení vězeňské stráže jsou příslušníci čerpající přestávku střídání. Střídající příslušníci pak odpovídají za převzatá strážní stanoviště až do návratu příslušníka vykonávajícího službu na strážním stanovišti. Inspektor strážní služby u konkrétního strážního stanoviště vydá pokyn střídanému a střídajícímu příslušníkovi k předání a převzetí stanoviště. Po ukončení této činnosti strážní nahlásí inspektorovi strážní služby s jakým výsledkem bylo stanoviště převzato (bez závad/se závadami). U mimořádných eskort jsou přestávky čerpány dle situace. Nemožnost čerpat přestávku na jídlo a odpočinek je zaznamenána ve výkazu odsloužených hodin a doba připadající na přestávku je vykázána jako doba služby a proplacena. Z hromadných výkazů odsloužených hodin bylo prokázáno, že žalobce přestávky ve sledovaném období vyčerpal, což potvrdil podpisem. Žalobce nepředložil ani nenavrhl důkazy, které by správnost vedené evidence zpochybňovaly. Z vnitřních předpisů vyplývá, že žalobce neměl povinnost se podílet na řešení všech mimořádných událostí s výjimkou případů, pokud by šlo o ochranu nejvyšších zájmů společnosti (života a zdraví, příp. majetku). Pokud by příslušník čerpající přestávku ignoroval hrozící nebezpečí v případě jednání naplňujícího skutkovou podstatu trestného činu či události ohrožující život, zdraví či majetek, s největší pravděpodobností by bylo jednání příslušníka později kvalifikováno jako protizákonné. Příslušníci tedy mají povinnost zakročit v případě mimořádných událostí i v době čerpání přestávky. Přestávka

je přerušena a po ukončení činnosti je přestávka nahrazena, příp. je tato doba započtena do výkonu služby. Správní orgán I. stupně dále uvedl, že není povinnost vést evidenci mimořádných událostí. Pokud v minulosti byly vyhlášeny mimořádné události, jednalo se o velmi krátké časové úseky v řádu minut. Správní orgán I. stupně dále uvedl, že žalobce mohl opustit během přestávky objekt věznice (byť si této možnosti nebyl vědom, jak uvedl ve výpovědi). Z technických a organizačních důvodů to však není zpravidla využíváno. Žalobce ani konkrétně neuvedl, kdy nemohl opustit areál věznice. Dle správního orgánu I. stupně nelze přestávku považovat za nepřerušovaný výkon služby jen proto, že žalobce byl během přestávky ve stejnokroji a měl služební zbraň. Příklad žalobce je odlišný od příslušníků sloužících na operačním středisku s nepřetržitým výkonem služby, kteří nemohou opustit pracoviště.

17. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání. Odvolací námitky jsou obdobné jako žalobní body.
18. Dne 10. 6. 2021 vydal žalovaný **napadené rozhodnutí**. V odůvodnění uvedl, že žalobce měl možnost čerpat přestávky na jídlo a odpočinek podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru. Interní předpisy upravují pouze dobu služby a povinnost v souladu se zákonem vyčerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Konkrétní doba čerpání je určována inspektorem strážní služby, který čerpání přestávek zaznamenává v přílohách denních rozkazů. V době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je příslušník mimo službu, proto interní předpisy bližší okolnosti čerpání přestávky neupravují. Z rozpisu strážních stanovišť Věznice Vinařice vyplývá, že stanoviště strážní a zásahové hlídky je stanoviště pohyblivé, minimální počet členů hlídky jsou čtyři osoby. U pohyblivých stanovišť není povinností být po celou dobu služby na stanovišti, neboť se příslušníci v některých případech vzdalují z těchto stanovišť. Strážní a dozorcí nejsou jediným zabezpečením věznice (dále například kamerový systém nebo tísňové hlásiče). K otázce střídání v rámci směny pak žalovaný odkazuje na výpověď svědka mjr. K. Dle rozpisu strážních stanovišť bylo strážní stanoviště č. 8 obsazeno „*v síle 3+1 příslušník*“. Při čerpání přestávky na jídlo a odpočinek proto mohlo být toto stanoviště oslabeno. Čerpání přestávky bylo zaznamenáno v příloze denního rozkazu vedoucího oddělení vězeňské stráže a ve výkazu odsloužených hodin. S dokumenty byli příslušníci seznamováni, což stvrzovali podpisem. Střídání v průběhu směny upravuje § 51 odst. 8 NGR č. 23/2014, dle kterého je písemné zaznamenání předání prováděno pouze při vystřídání směny, proto střídání v průběhu směny není zaznamenáno do knihy předání a převzetí služby.
19. V případě eskortní služby je čerpání přestávky na jídlo a odpočinek dáno délkou eskorty. Krátkodobé eskorty nevyžadovaly čerpání přestávky mimo objekt Věznice Vinařice a čerpání přestávky probíhalo obdobně jako v případě služby ve strážní a zásahové hlídce. Žalobce se účastnil i eskort do Věznice Jiřice trvajících delší dobu, při kterých čerpal přestávku v odpočinkové místnosti ve Věznici Jiřice poté, co byl eskortovaný předán. Mimořádná eskorta je mimořádnou událostí. Z provedených důkazů nevyplývá, že by její případný výskyt znemožňoval čerpání přestávky na jídlo a odpočinek v zákonem stanoveném rozsahu.
20. K nevyčerpání určené přestávky na jídlo a odpočinek tedy mohlo docházet pouze v případě mimořádných událostí, které jsou nahodilé a nelze je v předpokládaném průběhu služby předvídat.

Příslušník má povinnost zakročit dle obecné povinnosti podle § 7 zákona o Vězeňské službě jen pokud zachytí signál o mimořádné události. Pokud by během přestávky nezachytil signál o mimořádné události, nebyl by příslušník sankcionován za nezakročení. Ne všechny mimořádné události nadto vyžadují zákrok ve větším počtu příslušníků (např. porucha signalizačního zařízení). Možnost, že nastane mimořádná událost, není sama o sobě důvodem, pro který by bylo třeba dobu přestávky považovat za přiměřenou dobu na jídlo a odpočinek podle § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. Tato obecná povinnost je specifická pro výkon služby u bezpečnostního sboru a sama o sobě nesvědčí o tom, že by žalobce výkon služby nemohl přerušit. Ve věznici není vedena evidence mimořádných událostí. Z provedeného dokazování (zejména výsledků svědků) vyplývá, že mimořádná událost zasáhla do možnosti čerpání přestávky pouze výjimečně. Ani žalobce neuvedl konkrétní mimořádnou událost, při níž by musel v době čerpání přestávky zasahovat.

21. Žalovaný vyloučil, že by z provedených svědeckých výpovědí vyplývalo, že příslušníkům nebylo umožněno čerpání přestávky podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru. Odkázal na svědecké výpovědi prap. B., ppor. H. a mjr. Mgr. K.. Z provedených důkazů nevyplývalo, že by příslušníkům vyplývala konkrétní povinnost mít v průběhu čerpání přestávky u sebe radiostanici nebo jiné komunikační zařízení. Dle žalovaného není stanovena povinnost nosit radiostanici, opasek a služební stejnokroj po dobu přestávky. Je to dáno vlastním rozhodnutím příslušníků, které je z praktických důvodů a úspory času logické. V této souvislosti žalovaný odkazuje na rozsudek NSS ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78. Příslušníci mohou trávit přestávku dle své svobodné vůle. Správní orgán I. stupně se rovněž řádně vypořádal s žalobcem odkazovanou judikaturou a odkázal na další judikaturu, mj. i obecných soudů.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

22. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
23. Ve věci samé soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť postupoval podle § 76 odst. 1 s. ř. s.

Služební stejnokroj a výzbroj, mimořádné události a nemožnost opustit věznici

24. Podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru má příslušník nárok na přestávku ve službě na jídlo a odpočinek, nejdéle po každých 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby, jestliže služební funkcionář nerozhodne na žádost příslušníka jinak, a to při trvání směny
- a) do 9 hodin v rozsahu 30 minut,
 - b) nad 9 hodin v takovém rozsahu, aby jedna přestávka činila 30 minut a ostatní přestávky činily nejméně 15 minut.
25. Podle § 60 odst. 2 zákona o služebním poměru přestávka ve službě na jídlo a odpočinek se nezapočítává do doby služby.
26. Podle § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, jde-li o službu, jejíž výkon nemůže být

přerušen, musí být příslušníkovi i bez přerušení výkonu služby zajištěna přiměřená doba na jídlo a odpočinek.

27. Předně se soud zabýval tvrzením žalobce, že i v době přestávek musí být vystrojen a ve spojení prostřednictvím radiostanice a že je ze zákona povinen být připraven kdykoliv zasáhnout při mimořádné události. Stejnými námitkami se zabýval zdejší soud v rozsudku č. j. 55 Ad 2/2020-147 a rozsudku ze dne 10. 2. 2022, č. j. 59 Ad 3/2021-101, od kterých se soud nyní nemá důvod odchylovat.
28. Ze zákona o Vězeňské službě a dalších služebních předpisů plyne, že příslušníci v době výkonu služby při plnění svých úkolů mají být zpravidla oděni do služebního stejnokroje a jsou vyzbrojeni a vystrojeni (viz např. § 8 zákona o Vězeňské službě, § 3 odst. 1 a § 6 NGR č. 23/2014).
29. Ze služebních předpisů nevyplývá povinnost být ustrojen a vyzbrojen v době čerpání přestávky ve službě. Nároková doba přestávky je časovým rozmezím, během něhož příslušník nevykonává službu (srov. rozsudek NSS ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44). Proto lze přisvědčit žalovanému, že ze služebních předpisů neplyne povinnost příslušníků mít u sebe výstroj a výzbroj během přestávky. Žalobce argumentuje tím, že je vyzbrojen proto, aby mohl zasáhnout v případě mimořádné události. K mimořádným událostem však běžně nedochází (což vyplývá ze záznamů v denních rozkazech za rozhodné období). Příslušníci proto neodkládají výzbroj a výstroj spíše z praktických důvodů než za účelem řešení mimořádných událostí.
30. Soud nikterak nepopírá, že příslušníci Vězeňské služby jsou povinni postupovat podle § 7 zákona o Vězeňské službě v tam uvedených případech. Povinnost zasáhnout mimo výkon služby podle § 7 odst. 3 zákona o Vězeňské službě však nepředstavuje natolik citelné omezení uložené příslušníkům během doby přestávky, které by objektivně významně ovlivnilo možnost volně nakládat s časem během přestávky a možnost trávit ji způsobem, který si příslušník zvolí. Významnou roli totiž hraje i kvantifikace případů, kdy byl žalobce povinen přerušit přestávku z důvodu mimořádné události (srov. rozsudek SDEU ze dne 11. 11. 2021 ve věci C-214/20, *Dublin City Council*, odst. 44). Hlavní smysl činnosti žalobce totiž nespočívá ve vyčkávání a stálém udržování připravenosti pro případ zásahu podle § 7 zákona o Vězeňské službě. Jeho situace tedy není srovnatelná např. s policisty na operačním středisku či hasiči vyčkávajícími na signál k zásahu. Bylo přitom zjištěno, že potřeba zásahu z důvodu mimořádných událostí (běžně) nenastává. Mimořádné události zaznamenané v denních rozkazech, kterých byl žalobce přítomen, vznikly zpravidla z důvodu dlouhodobého nedostatku příslušníků (ve dnech 24. 9. 2017, 27. 9. 2017, 29. 9. 2017, 1. 10. 2017, 29. 12. 2017, 31. 12. 2017, 27. 6. 2018, 29. 6. 2018).
31. Žalovaný přiléhavě citoval z rozsudku NSS ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78 (zvýraznění a poznámky doplnil soud) že: „*pod § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru je třeba zařadit zejména situaci, kdy sice příslušník může konzumovat jídlo, je však stále dosažitelný a připravený přerušit přestávku v případě potřeby, přičemž služba je zorganizována tak, že taková potřeba běžně nastává, jak ukazuje výše uvedený příklad připravenosti inspektora dopravního inspektorátu územního odboru Jeseník k výjezdům v případě nahlášení dopravní nehody* (odkazuje se na věc řešenou Krajským soudem v Ostravě – pobočkou v Olomouci

v rozsudku ze dne 27. 7. 2018, č. j. 65 Ad 9/2017-53); či *příklad policistů v Integrovaném operačním středisku Jihlava, kteří v důsledku podstavu byli i v době konzumace jídla se sluchátky neustále připraveni v případě potřeby okamžitě reagovat, popřípadě obědvali u pultu operačního střediska* (odkazuje se na věc řešenou Městským soudem v Praze v rozsudku ze dne 14. 5. 2015, č. j. 8 Ad 13/2011-53). *Naopak podřazení pod § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru nevylučuje samo o sobě to, že příslušník má v době přestávky ve službě na jídlo a odpočinek na sobě výstroj a výzbroj, že ji z praktických důvodů bezpečnostních kontrol tráví přímo ve věznici či trvá jeho povinnost zasáhnout v případě zcela mimořádných situací jako je například útěk vězně, a pro účel takové mimořádné situace má u sebe radiopřijímač“*. Od tohoto závěru NSS zdejší soud nevidí žádný důvod se odchýlit a pokládá ho za plně aplikovatelný i v projednávané věci. V tomto směru tedy soud neshledává argumentaci žalobce důvodnou.

32. Dle správních orgánů není zakázáno opustit objekt věznice během přestávky. Nicméně jde spíše o hypotetickou možnost, neboť by se příslušník během 30minutové přestávky musel převlékat a podrobit kontrole při odchodu i návratu do věznice. Soud souhlasí se žalovaným v tom, že příslušníkům Věznice Vinařice není služebním předpisem zakázáno opustit objekt věznice

během čerpání přestávek ve službě, tedy v době, kdy nejsou zatíženi výkonem služebních povinností. Žalobce ve výpovědi uvedl, že si nebyl vědom možnosti opustit areál Věznice Vinařice, a tedy věznici neopouštěl. To však neznamená, že by mu tato skutečnost zakládala nárok na proplacení vykázaných přestávek jako přiměřených dob na jídlo a odpočinek. Podřazení pod § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru nevylučuje to, že příslušníci přestávku z praktických důvodů tráví přímo ve věznici.

33. I přes shora uvedené nicméně nelze zcela vyloučit, že žalobce nemohl čerpat přestávku na jídlo a odpočinek proto, že neustále musel plnit služební povinnosti. Podle žalobce nebyl střídán na dobu přestávky, stanoviště nikomu nepředával, a tudíž nedocházelo (ani) k přerušování výkonu služby.

Čerpání přestávky na jídlo a odpočinek

34. Podle § 32 odst. 4 NGR č. 23/2014 má právo vystřídat nebo odvolat strážného ze strážního stanoviště pouze vrchní inspektor strážní služby nebo vrchní inspektor strážní služby pro eskortní směnu, inspektor strážní služby nebo inspektor strážní služby pro eskortní směnu a na střeženém pracovišti velitel eskorty.
35. Podle § 36 odst. 1 NGR č. 23/2014 se dle druhu a způsobu obsazování strážních stanovišť rozeznávají tato stanoviště: a) vnější, b) vnitřní, c) pevná, d) pohyblivá, e) stálá a f) dočasná. Podle odst. 2 druh, počet a rozmístění strážních stanovišť ve věznici, včetně střeženého pracoviště, stanoví ředitel příslušné věznice „Rozpisem strážních stanovišť“. Podle odstavce 3 při rozhodování o druhu, počtu a rozmístění strážních stanovišť se přihlíží zejména: a) k typům věznice nebo střeženého pracoviště; b) k umístění a rozloze střeženého objektu, přilehlé zástavbě, komunikacím a členitosti terénu; c) ke stavebně technickému zabezpečení a využívaným technickým prostředkům, spojovacím a signálně zabezpečovacím prostředkům.
36. Podle § 74 písm. c) NGR č. 23/2014 je strážný při plnění služebních povinností na

jednotlivých strážních stanovištích nebo při eskortě, jakož i při vystupování na veřejnosti zejména povinen neopouštět strážní stanoviště, dokud nebude vystřídán nebo odvolán, byť by byl i ohrožen na životě.

37. Podle § 51 odst. 8 NGR č. 23/2014 střídání strážných na strážních stanovištích v průběhu směny ve věznicích provádí inspektor strážní služby nebo vrchním inspektorem strážní služby pověřený příslušník a na střežených pracovištích velitel eskorty, popřípadě jím určený strážný. Příslušník odpovědný za střídání strážných v průběhu směny před každým zavedením na strážní stanoviště provede u všech zaváděných strážných kontrolu úplnosti výstroje a výbroje. Při střídání strážních stanovišť v průběhu směny se užijí v přiměřeném rozsahu ustanovení odstavce 3.

Podle § 51 odst. 3 citovaného NGR na strážní stanoviště odchází strážní směna v určitém tvaru. Při střídání stanovišť se postupuje takto: a) po příchodu ke strážnímu stanovišti inspektor strážní služby střídající směny velí: „Stráže, ZASTAVIT STÁT, střežení zaujmout, strážní stanoviště VYSTŘÍDAT!“, b) střídající strážný po obdržení povelu k vystřídání odejde na strážní stanoviště; střídaný strážný předává střídajícímu strážnému poznatky o průběhu služby, hlásí případné nedostatky na strážním stanovišti a po předání pokračuje ve střežení do ukončení vystřídání, c) střídající strážný přebírá strážní stanoviště, prověřuje neporušenost pečeti, neporušenost a úplnost záložní výbroje a výstroje, funkčnost spojovacích a signálně zabezpečovacích prostředků, osvětlení ovládaného ze strážního stanoviště a úplnost inventáře přiděleného na strážní stanoviště, d) po převzetí strážního stanoviště hlásí střídající strážný inspektoru strážní služby střídající směny: „Pane hodnostní označení (např. nadpraporčíku), převzal jsem strážní stanoviště bez závad.“ Nebo uvede zjištěné nedostatky; inspektor strážní služby střídané směny po převzetí stanoviště velí: „Střežení ZRUŠIT!“ a střídaný strážný se zařadí na konec určeného tvaru. Následně se strážní směna pod velením inspektora strážní služby střídající směny přesune k dalšímu strážnímu stanovišti.

38. Podle čl. 6 odst. 4 nařízení ředitele č. 36/2018 (i předcházejících nařízení) při čerpání přestávky na jídlo a oddech nebo přestávky na jídlo a odpočinek nesmí zůstat žádné pracoviště nebo stanoviště opuštěné a bez dozoru. Podle odst. 5 jsou všichni příslušníci povinni služebnímu funkcionáři nahlásit případné překážky znemožňující čerpání přestávek. Podle odst. 6 evidenci čerpání přestávek příslušníci po jejím vyčerpání stvrdí svým podpisem.
39. Jádrem sporu mezi žalobcem a žalovaným spočívá v tom, zda žalobce mohl čerpat a skutečně čerpal přestávku ve službě na jídlo a odpočinek podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, která se mu nezapočítává do doby služby, nebo zda v konkrétních podmínkách Věznice Vlnařice šlo o službu, jejíž výkon nebyl přerušen a fakticky byla zajištěna pouze přiměřená doba na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, která by se do služební doby započítávala.
40. Skutkově totožnou situací ve Věznici Vlnařice se zdejší soud zabýval v již citovaném rozsudku č. j. 55 Ad 2/2020-147. Na podrobné shrnutí dosavadní judikatury správních soudů v tomto rozsudku (viz zejména body 71 až 75) navázal zdejší soud rozsudkem č. j. 59 Ad 3/2021-101, který se týkal podmínek čerpání přestávek na jídlo a odpočinek ve Věznici Oráčov. Soud se zabýval použitím směrnice Evropského parlamentu a Rady

č. 2003/88/ES ze dne 4. 11. 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby, související judikaturou SDEU a navazujícím nálesem Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1854/20.

41. Závěry zdejšího soudu týkající se příslušníků vykonávajících službu vězeňské stráže a eskorty ve Věznici Vinařice jsou použitelné i na nyní posuzovanou věc a soud nemá důvod se od nich odchýlit. Žalobce totiž vykonával službu ve Věznici Vinařice částečně ve stejnou dobu jako příslušníci ve věci č. j. 55 Ad 2/2020-147, a to na pozici strážného a eskorty. Z denních rozkazů za rozhodné období vyplývá, že žalobce nejčastěji vykonával službu na pohyblivém stanovišti č. 8 (denní a noční směny) na pozici psovoda, případně na pohyblivém stanovišti č. 8 bez psa, přičemž v průběhu služby střídal jiná strážní stanoviště. V průběhu těchto směn byl žalobce několikrát velen na zdravotní eskortu (například ve dnech 23. 8. 2017, 13. 9. 2017, 2. 10. 2017, 25. 10. 2017, 27. 11. 2017, 12. 3. 2018), vykonával rovněž pohotovost na služebně (například ve dnech 12. 6. 2017, 25. 8. 2017, 1. 12. 2017, 2. 12. 2017). Dále se jako psovod účastnil pravidelných výcviků. Žalobce rovněž vykonával službu v eskortní skupině, účastnil se eskorty do Věznice Jirice a zdravotní eskorty.
42. Shodně s rozsudkem č. j. 55 Ad 2/2020-147 soud i v této věci vychází z rozpisů strážních stanovišť ze dne 24. 6. 2015 a ze dne 18. 8. 2017. Z rozpisů strážních stanovišť vyplývá, že stále pohyblivé stanoviště č. 8 bylo čtyřčlenné a bylo obsazováno po celých 24 hodin denně. Specifický režim měla eskortní skupina, u níž byl počet příslušníků a doba stanovená denním rozkazem vedoucího oddělení vězeňské stráže dle počtu eskortovaných osob a plnění dalších úkolů na stanovištích č. 14, 15 a 16. Jsou rovněž aplikovatelné stejné vnitřní podpisy uvedené v bodě 14 tohoto rozsudku.

Soud předesílá, že z hlediska terminologického je nutné upozornit, že z obsahu a kontextu výpovědí žalobce a svědků plyne, že pojem „vystřídání“ používají jako *terminus technicus* ve smyslu služebních předpisů, ale též v obecnějším významu, který odpovídá situaci, kdy je příslušník „odvolán“ k čerpání přestávky a bez nějakých formálnějších procedur odchází za tím účelem ze stanoviště a poté se zase obdobně neformálně na stanoviště vrací. Správní orgány jej mnohdy užívají i v obecném smyslu. Někdy tak podle kontextu namítané nestřídání poukazuje na neprovádění zmíněných formálních procedur, někdy je jím naopak myšlena skutečnost, že po dobu čerpání přestávky zůstává stanoviště opuštěno, popř. že zde není příslušník, který by se věnoval výhradně jen tomuto stanovišti. Ze žaloby i vyjádření žalovaného, stejně jako z listin ve správním spise přitom plyne, že obě strany se v řadě případů argumentačně pouze míjejí, neboť každá z nich hovoří o střídání v jiném smyslu.

43. Dle správních orgánů je pro účely čerpání přestávek na jídlo a odpočinek zásadní dělení stanovišť na pevná a pohyblivá. Charakter a úkoly pohyblivého stanoviště umožňují přerušení výkonu služby, aniž by muselo dojít k vystřídání příslušníka. Z rozhodnutí však neplynou skutková zjištění, ze kterých by bylo možné učinit jednoznačný závěr, že charakter a úkoly pohyblivých strážních stanovišť umožňují přerušit výkon služby, aniž by museli být příslušníci vystřídání (popř. „zastupováni“). Není patrné, o jaké podklady, služební předpisy či skutková zjištění žalovaný tento závěr opírá. Interní předpisy obsažené ve správním spise výslovně nestanoví, že na pohyblivých strážních stanovištích lze přerušit výkon služby a čerpat přestávku na jídlo a odpočinek bez nutnosti střídání. Naopak shora citované interní předpisy stanoví, že při čerpání přestávek nesmí zůstat

žádné stanoviště opuštěné a bez dozoru (čl. 6 odst. 4 nařízení ředitele č. 36/2018), strážný při plnění služebních povinností na strážních stanovištích nebo při eskortě nemůže opouštět strážní stanoviště, dokud nebude vystřídán nebo odvolán [§ 74 písm. c) NGR č. 23/2014]. Pokud by se tedy strážný při výkonu služby vzdálil ze svého stanoviště bez předchozího souhlasu svého nadřízeného či řádného vystřídání, dopustil by se vědomého porušování služebních povinností. Nelze dovodit, že by charakter a úkoly pohyblivých strážních stanovišť umožňovaly přerušit výkon služby, aniž by musel být příslušník vystřídán jen proto, že se příslušníci za účelem plnění služebních povinností ze stanoviště vzdalují. Neplyne to ani z označení stanoviště jako pohyblivého. Ředitel věznice dělením stanovišť na pevná a pohyblivá pouze stanovil, kde je třeba, aby byl na stanovištích určený počet příslušníků po celou dobu služby (pevná stanoviště), a kde nikoliv (pohyblivá stanoviště). Nebylo tedy zjištěno, jak přesně dochází k přerušování výkonu služby u příslušníků velených na pohyblivá stanoviště, aby mohli za účelem čerpání přestávky v zákonné době a potřebném rozsahu opustit strážní stanoviště a věnovat se pouze svému odpočinku.

44. Dle výpovědi svědka mjr. Mgr. K., ačkoli nemá strážní stanoviště č. 8 takový účel vymezen, je za účelem střídání obsazováno v síle 3 + 1 a může být proto během čerpání přestávek na jídlo a odpočinek oslabeno. Z výpovědi svědka ppor. H. však vyplývá, že psovod (velený na stanoviště č. 8) nemůže být střídán. Stejně tak svědek pprap. B. (vykonávající službu ve stejném zařazení jako žalobce) vypověděl, že je mu sice poskytována nezbytná doba na konzumaci stravy, musí být však v dosahu a v případě potřeby se vrátit na stanoviště. Ačkoliv svědci obecně uvedli, že byla čerpána zákonná přestávka na jídlo a odpočinek, ostatní části výpovědí toto tvrzení popírají. Tímto rozporem ve svědeckých výpovědích se měly správní orgány dostatečně zabývat.

Při svědecké výpovědi mjr. Mgr. K. uvedl, že příslušníci byli s přílohou denního rozkazu prokazatelně seznámeni předem, patrně při rozdělení směny. Tato skutečnost však nevyplývá z vnitřních předpisů a správní orgány se ani nesnažily ověřit toto tvrzení při dalších svědeckých výpovědích. Dle svědka mjr. K. měli být příslušníci o střídání a o odpovědnosti na strážním stanovišti seznámeni z pravidel pro výkon strážní služby. Toto tvrzení žalovaný převzal do napadeného rozhodnutí, aniž by odkázal na konkrétní vnitřní předpis. Z listin ve správním spisu však tato skutečnost jednoznačně nevyplývá. Správní orgány nezjistily, jaký počet příslušníků a z jakých strážních stanovišť zajišťuje střídání žalobce, který vykonával službu na strážním stanovišti č. 8 jako psovod. Nebyla řešena zastupitelnost psovoda a plnění úkolů na pohyblivých stanovištích, ať již na něm zůstává velen střídající příslušník, který po dobu střídání pouze plní úkoly na jiném stanovišti, nebo dochází ke střídání strážních stanovišť. Stejně tak nebylo zjištěno, kdo odpovídá za plnění povinností, pokud čerpá přestávku na jídlo a odpočinek a je tak pouze „zastoupen“ jiným příslušníkem. Umožnění konzumace stravy v jídelně ještě neznamená, že jde o přestávku ve službě ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru.

45. Čerpání přestávek bylo vykazováno v příloze č. 4 denních rozkazů. V případě žalobce veleného na strážní stanoviště č. 8 však nebylo vyznačeno, zda byla skutečně přestávka v uvedeném čase poskytnuta, či nikoli. Formální povaze evidence by přitom mohla napovídat i absence jakýchkoliv odchylek. Všechny zaznamenané přestávky trvají vždy přesně 30 či 15 minut a počínají či končí vždy v celou půlhodinu či hodinu (výjimečně

čtvrt hodinu). Evidence přestávek je předtištěna a je podepisována jen inspektorem strážní služby. Od dubna 2018 začalo být čerpání přestávek v příloze denního rozkazu i u strážního stanoviště č. 8 vyznačováno (ANO/NE). Žalobce opakovaně nesouhlasil se zaznamenáním čerpání přestávek (ve dnech 20. 4. 2018, 22. 4. 2018, 28. 4. 2018, 4. 5. 2018; dne 27. 4. 2018 žalobce nevyjadřuje nesouhlas, ale chybí jeho podpis).

46. Žalovaný zjevně ani neověřoval, zda evidence čerpání přestávek nekoliduje s údaji v jiných evidencích. Soud například zjistil, že ač byl dne 25. 10. 2017 žalobce velen na stanoviště č. 8, během které byl vyslán na zdravotní eskortu v době od 11:55 do 13:30, měl v čase od 13:00 do 13:30 čerpat přestávku. Rovněž ani v případě žalobce nebylo nikterak výjimečné, že evidované přestávky byly plánovány, popřípadě zaznamenány jako poskytnuté po delší době než pět hodinách. Dle příloh denních rozkazů není výjimkou, že první přestávka při směně od 5:45 měla být dle evidence přestávek poskytována až od 12:00. Přestávku dle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru lze přitom přesunout na později pouze na žádost. Obecně nelze rozlišovat mezi případy, kdy nebylo možné čerpat přestávku vůbec a kdy ji bylo možno přesunout na později, avšak příslušník o to nepožádal (srov. rozsudek NSS ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44).
47. Není přitom vůbec významné, zda si proti nezákonnému postupu příslušník stěžuje, nebo naopak (ať již z obav před služební šikanou či jiných pohnutek) výkazy neodpovídající skutečnosti vlastním jménem podepíše. Z pohledu zákona o služebním poměru je rozhodující pouze to, zda skutečně byly přestávky v délce 30 a 15 minut v zákonném standardu v jednotlivých dnech čerpány či nikoliv. Akceptace případně nesprávných výkazů odsloužených hodin sice ztěžuje důkazní situaci příslušníka, ale nemůže zcela vyloučit jeho nárok na proplacení reálně nevyčerpaných přestávek. Avšak za předpokladu, že se mu jej podaří prokázat, a obsah jím dříve parafované listiny tak účinně zpochybnit (srov. rozsudek č. j. 59 Ad 3/2021-101, bod 77).
48. Za aktuálního stavu skutkových zjištění nelze přezkoumat závěr, zda žalobci byla poskytována přestávka na jídlo a odpočinek podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, když byl velen na strážní stanoviště.
49. Situace je však jiná v případech, kdy žalobce byl velen na eskortní směnu. Z přílohy denních rozkazů za rozhodné období vyplývá, že při eskortách byly žalobci poskytovány přestávky na jídlo a odpočinek a jejich čerpání bylo po celé rozhodné období řádně vyznačováno v příloze denního rozkazu (byť i v tomto případě byla příloha podepisována pouze inspektorem strážní služby). Pokud byla žalobci při eskortách poskytována pouze jedna přestávka na jídlo a odpočinek v délce 30 minut, byla zbylá doba eskorty zaznamenána ve výkazu odsloužených hodin jako výkon služby (například ve dnech 31. 8. 2017, 7. 9. 2017, 5. 10. 2017, 10. 10. 2017, 21. 12. 2017, 28. 12. 2017, 22. 2. 2018, 10. 4. 2018, 19. 4. 2018). Žalobce rozporoval čerpání přestávek na jídlo a odpočinek při eskortách pouze tím, že při eskortě příslušník nesmí ani na okamžik opustit eskortovaného. Toto tvrzení však není v rozporu se závěrem, že žalobce přesto řádně čerpal přestávku na jídlo a odpočinek. Zdravotní eskorta totiž zpravidla trvala v řádu několika hodin a po ukončení eskorty bylo umožněno čerpání přestávky na jídlo a odpočinek. V případě eskorty do věznice Jiřice byla umožněna jedna 30minutová přestávka v této věznici a zbytek výkonu služby byl započítán jako doba služby. Ke stejnému závěru ve vztahu ke službám v eskortě ve Věznici Vinařice dospěl zdejší soud v rozsudku

č. j. 55 Ad 2/2020-147 (srov. body 121 a 122).

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

50. Soud proto shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí jako celek zrušil pro nedostatečně zjištěný skutkový stav a pro dílčí rozpor zjištěného skutkového stavu s obsahem správního spisu [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. V dalším řízení žalovaný zjistí, zda žalobce jako příslušník zařazený na pohyblivé stanoviště č. 8 (zejména pokud vykonával pozici psovoda), mohl v rozhodném období skutečně čerpat přestávku na jídlo a odpočinek, jakým způsobem byla zajištěna jeho zastupitelnost s ohledem na služební předpisy, jak bylo zajištěno plnění úkolů na stanovišti v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek a kdo za ně odpovídal a přezkoumatelným způsobem vyhodnotí relevantní právní a služební předpisy. Až poté bude možné učinit jednoznačný závěr o tom, zda žalobce mohl čerpat přestávku ve službě na jídlo a odpočinek v souladu s § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru.
51. Soud považuje za potřebné zdůraznit, že v dalším řízení je i zájmem žalobce, aby namísto obecných proklamací označil na základě obsahu správního spisu konkrétní případy, v nichž došlo k porušení podmínek § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru (odkazem na konkrétní den). Bez konkrétně vymezených námitek a označených problémů mohou správní orgány v rámci hospodárnosti přistoupit též jen k namátkovému prověření několika dnů v tomto období a v případě absence negativních zjištění závěry vztáhnout na celé období. Pouze pokud v namátkou ověřovaných dnech budou zjištěny nesrovnalosti, povinnost řádně zjistit skutkový stav správnímu orgánu velí rozšířit zkoumaný vzorek v případě jednoho žalobce na všechny dny za účelem ověření rozsahu nesrovnalostí (zda jde o ojedinělý případ, nebo naopak systematicky se vyskytující problém).
52. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, tudíž mu nenáleží právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, který byl v řízení zcela úspěšný, soud přiznal náhradu nákladů řízení odpovídající zaplacenému soudnímu poplatku ve výši 3 000 Kč a nákladů na zastoupení advokátem podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Odměna advokáta za zastoupení činí 10 200 Kč za tři úkony právní služby v hodnotě po 3 100 Kč [příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby a repliky podle § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu], k čemuž náleží paušální náhrada hotových výdajů advokáta v celkové výši 900 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se náhrada odměny a hotových výdajů zvyšuje o částku 2 142 Kč odpovídající dani v sazbě 21 % (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Náhradu nákladů řízení v celkové výši 15 342 Kč soud uložil žalovanému zaplatit ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám zástupce žalobce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 26. října 2022

Mgr. Jan Čížek, v. r.
předseda senátu